

Яблонський О. Р.,

студент II курсу (магістратури)

Навчально-наукового гуманітарного інституту

Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського

м. Київ, Україна

КОЛОНІАЛЬНІ ВИТОКИ ІЗРАЇЛЬСЬКО-ПАЛЕСТИНСЬКОГО КОНФЛІКТУ

Ізраїльсько-палестинський конфлікт має глибокі історичні корені, які відображають специфіку регіону, демографічні зміни та зовнішні геополітичні інтереси. Відсутність як єврейської, так і арабської держав на території Палестини протягом тривалого часу створила умови для перетворення цього регіону на об'єкт зовнішньої політики великих держав, таких як Османська імперія і, пізніше, Великобританія.

З кінця XIX століття, коли євреї почали переселятись на територію Палестини, цей процес набув характеру повернення до історичної батьківщини, оскільки євреї вважали Палестину своєю єдиною батьківщиною після двох тисяч років відсутності державності. Однак цей процес проходив у складних умовах, зокрема через колоніальну політику зовнішніх сил. Спочатку Палестина перебувала під контролем Османської імперії, а після її розпаду – під британським мандатом.

Британські зусилля врегулювати взаємодію між євреями та арабами часто призводили до поглиблення конфліктів, оскільки ані єврейська, ані арабська громади не отримували чітких гарантій від британської адміністрації. Це спричинило ескалацію напруженості в регіоні, особливо через єврейську імміграцію, що збільшувала демографічний тиск на місцеве арабське населення. Важливо зазначити, що арабська держава також не існувала в Палестині до приходу британців, і жодна зі сторін не мала повноцінного контролю над регіоном.

Це зростаюче напруження між двома громадами, а також неспроможність зовнішніх сил ефективно врегулювати конфлікт, заклали основи для тривалого і складного протистояння, яке триває до сьогодні.

Відповідно до Декларації Бальфура 1917 року, Великобританія офіційно підтримала ідею створення національної оселі для євреїв у Палестині. Це політичне рішення стимулювало значну хвилю єврейської імміграції в регіон, що суттєво змінило демографічний баланс. Арабське населення, яке в той час становило більшість у Палестині, сприйняло ці зміни як загрозу своїм земельним і політичним правам. Зростаючий конфлікт між євреями та арабами був

прямим наслідком того, що британська політика не змогла врахувати інтереси обох сторін.

Ситуація в Палестині почала нагадувати подібні проблеми, з якими британська імперія стикалася в інших своїх колоніальних володіннях, зокрема в Індії. Тут, як і в Палестині, британці виявились неспроможними забезпечити мирне співіснування між різними релігійними та етнічними групами. Відсутність узгодженої політики призвела до ескалації напруженості та зростання міжгромадянського насильства.

До 1948 року, коли Британія вирішила вийти з Палестини, ключові питання – такі як визначення територіальних кордонів та політичне самовизначення – залишились невирішеними. Це створило вакуум влади, який швидко призвів до конфлікту між новоствореним Ізраїлем та арабськими державами. Цей військовий конфлікт став відправною точкою для довготривалих наслідків, що продовжують впливати на регіон і сьогодні. Відсутність належного врегулювання на початковому етапі лише посилила протистояння та ускладнила пошук мирного вирішення.

Вихід Великобританії з Палестини у 1948 році та її вихід з Індії в 1947 році мають спільні риси, оскільки обидва випадки відображають складнощі колоніального правління і його спадщини. У кожному з цих регіонів британська адміністрація зіткнулася з глибокими етнічними, релігійними та соціальними конфліктами, які вони не змогли належним чином врегулювати, залишивши після себе довготривалі наслідки.

В Індії вихід Британії завершився поділом країни на Індію та Пакистан, що було відповіддю на релігійні суперечності між індуїстами та мусульманами. Поділ супроводжувався масовими переміщеннями населення, насильством і численними жертвами, оскільки не було створено механізмів для мирного співіснування. Аналогічно, у Палестині, коли Британія залишила регіон у 1948 році, конфлікт між єврейським та арабським населенням перейшов у фазу відкритого військового протистояння після проголошення держави Ізраїль. У обох випадках британці не змогли забезпечити мирний вихід і передати владу в спосіб, який враховував би інтереси всіх сторін.

Слід також зазначити, що як в Індії, так і в Палестині, вихід Британії не вирішив основних проблем, пов'язаних із територіальними та політичними претензіями. В Індії це призвело до тривалих конфліктів між Індією та Пакистаном, зокрема за Кашмір, а в Палестині – до конфлікту між Ізраїлем та арабськими державами, який залишається невирішеним до сьогодні.

Обидві ситуації демонструють неспроможність колоніальної влади знайти компроміс між різними релігійними і національними групами, що призвело до тривалих наслідків для регіональної безпеки. Тоді як в Індії та Пакистані конфлікт залишився міждержавним, ізраїльсько-палестинський конфлікт має складнішу динаміку, яка включає як

міждержавні, так і внутрішні аспекти боротьби за територію та ідентичність.

З огляду на тривалість ізраїльсько-палестинського конфлікту, його вирішення може бути досягнуте лише шляхом взаємних поступок з боку обох сторін. Ізраїльтяни та палестинці мають історично сформовані претензії на цю територію, що ускладнює можливість одностороннього врегулювання. Жодна зі сторін не може домогтися повного контролю без врахування інтересів іншої, адже обидві громади мають глибокі корені в цьому регіоні і претендують на право самовизначення.

Ключовою умовою успішного врегулювання є компроміси, які враховуватимуть не лише територіальні, але й політичні, культурні та економічні аспекти життя. Наприклад, Ізраїль може визнати право палестинців на державність, тоді як палестинська сторона повинна гарантувати безпеку Ізраїлю. Взаємні поступки можуть включати спільне управління або міжнародне посередництво на суперечливих територіях, узгоджене використання ресурсів, а також рішення питання біженців. Лише через готовність до діалогу та поступки з обох сторін можна досягти стабільного миру.

Цей підхід має паралелі з досвідом інших конфліктів, зокрема, в Індії. Після виходу Великобританії з Індії і поділу на Індію та Пакистан, також виникли глибокі суперечки на релігійній і територіальній основі. Лише через тривалі дипломатичні зусилля, залучення міжнародних посередників та внутрішні реформи обидві сторони поступово змогли знизити рівень насильства. Хоча конфлікт між Індією і Пакистаном залишається невирішеним, досвід мирних угод і компромісів, таких як угода Сімлі 1972 року, демонструє можливість стабілізації ситуації навіть у найскладніших конфліктах.

Таким чином, ізраїльсько-палестинський конфлікт є продуктом складної взаємодії історичних факторів, включаючи колоніальну спадщину та сучасні геополітичні інтереси. Колоніальна політика Британії у Палестині, яка стимулювала єврейську імміграцію і водночас не враховувала арабські претензії, призвела до тривалого протистояння, що залишило глибокі шрами в обох громадах. Це протистояння не може бути вирішено силовими методами, і лише через взаємні поступки та компроміси сторони можуть знайти шлях до мирного співіснування.

Ізраїльсько-палестинський конфлікт, подібно до інших постколоніальних конфліктів, вимагає широкого діалогу та врахування інтересів обох сторін. Це не тільки вирішить сучасні проблеми, але й стане запорукою стабільності та розвитку для майбутніх поколінь у регіоні, який вже занадто довго страждає від насильства.